

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lutego 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zmienił decyzję ZUS z dnia 5 stycznia 2018 r. w części II dotyczącej uzasadnienia odmowy przyznania emerytury i odmówił M. C. (1) prawa do emerytury na tej podstawie, że na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 25-letniego ogólnego stażu pracy. Organ rentowy jako ogólny staż pracy uwzględnił wnioskodawcy okres pracy w wymiarze 24 lat, 9 miesięcy i 12 dni w tym 19 lat, 9 miesięcy i 16 dni okresów składkowych, 2 miesiące i 12 dni okresów nieskładkowych i 4 lata, 9 miesięcy i 14 dni okresów uzupełniających, tj. okresy pracy w gospodarstwie rolnym od 17 stycznia 1974 r. do 1 czerwca 1976 r., od 31 października 1976 r. do 31 sierpnia 1977 r. i od 18 grudnia 1977 r. do 13 lipca 1979 r. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy wymagany staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, 4 miesięcy i 19 dni /decyzja k. 29 – 29 odw. akt ZUS plik IV/.

W dniu 19 marca 2018 r. wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji ZUS wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. Zaskarżonej decyzji zarzucił on niezaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w okresie od 30 lipca 1979 r. do 15 grudnia 1982 r. Ponadto wniósł on o zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu nauki zawodu (praktyki zawodowej) w zawodzie rolnika w (...) Szkole Rolniczej (...) w latach szkolnych 1973/1974 oraz 1974/1975. Podniósł on, że w okresie praktyk zawodowych jednocześnie pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców co również zakwalifikował jako praktyczną naukę zawodu oraz, że nie zawarł z rodzicami umowy o pracę /odwołanie k. 3-6/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu skarżonej decyzji, dodatkowo wyjaśniając, że do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia w zakładzie (...) S.A. od 30 lipca 1979 r. do 15 grudnia 1982 r. Ze świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych wynika bowiem, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku robotnika transportu co nie jest zgodne ze stanowiskiem w powołanym dziale VII, poz. 4, pkt 50 zarządzenia resortowego (robotnik transportu wewnętrznego). Nadto jako ostatnie zajmowane stanowisko w świadectwie pracy wskazano robotnik magazynowy –brakarz co budzi wątpliwość czy praca w charakterze robotnika transportu była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oba dokumenty pozostają ze sobą w sprzeczności. Organ Rentowy zastrzegł, że powyższe okoliczności pozostają bez wpływu na prawo do świadczenia gdyż wnioskodawca wykazał ponad 15-letni okres wykonywania prac w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy do ogólnego stażu pracy okresu nauki w (...) Szkole Rolniczej w Ł. w okresie od 1 września 1973 r. do 20 czerwca 1975 r. gdyż brak jest dowodów potwierdzających zawarcie umowy o praktyczną naukę zawodu z zakładem pracy, w którym odbywane byłyby praktyki zawodowe. Na podstawie świadectwa szkolnego wydanego przez szkołę nie można stwierdzić, że umowa o praktyczną naukę zawodu rodziła skutek ubezpieczenia społecznego /odpowiedź na odwołanie k. 8-8 odw./.

Na rozprawie z dnia 13 września 2018 r. wnioskodawca poparł odwołanie i oświadczył, że w okresie nauki w (...) Szkole Rolniczej w Ł. odbywał praktyki w PGR-ach w okresach wakacyjnych.

Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania /stanowiska 00:02:23-00:04:47, 00:24:56-00:27:31, 00:27:31-00:27:54 - płyta CD k. 30/

Na rozprawie z dnia 15 listopada 2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zaliczenie do ogólnego stażu pracy (okresów składkowych) okresu wykonywania praktycznej nauki zawodu od 1 września 1973 r. do 16 stycznia 1974 r. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania /stanowiska 00:01:45-00:05:56, 00:12:18-00:14:44 - płyta CD k. 43/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. C. (1), urodzony (...), w dniu 18 grudnia 2017 r. złożył wniosek o emeryturę. Nie jest on członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego /wniosek k. 1-3 odw. akt ZUS plik III/.

Decyzją z dnia 5 stycznia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. C. (1) prawa do emerytury na tej podstawie, że na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 25-letniego ogólnego stażu pracy (a jedynie 19 lat, 11 miesięcy i 28 dni w tym 19 lat, 9 miesięcy i 16 dni okresów składkowych i 2 miesiące i 12 dni okresów nieskładkowych) oraz wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych (a jedynie 2 lata, 7 miesięcy i 9 dni, tj. okres pracy w K.-V. od 2 listopada 1988 r. do 4 lutego 1989 r. i od 12 sierpnia 1996 r. do 31 grudnia 1998 r.) a nadto nie osiągnął wieku emerytalnego. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia w zakładzie (...) S.A. od 30 lipca 1979 r. do 15 grudnia 1982 r. Ze świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych wynika bowiem, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku robotnika transportu co nie jest zgodne ze stanowiskiem w powołanym dziale VII, poz. 4, pkt 50 zarządzenia resortowego (robotnik transportu wewnętrznego). Nadto jako ostatnie zajmowane stanowisko w świadectwie pracy wskazano robotnik magazynowy –brakarz co budzi wątpliwość czy praca w charakterze robotnika transportu była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy w (...) Fabryce (...) od 20 grudnia 1982 r. do 31 października 1988 r. i od 13 lutego 1989 r. do 8 marca 1996 r. na stanowisku dziewiarza oraz okresu pracy w Zakładach (...) od 3 czerwca 1996 r. do 11 czerwca 1996 r. na stanowisku pomocnika dziewiarza ponieważ świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach zostały wystawione przez Archiwum /decyzja k. 12-12 odw. akt ZUS plik III/.

Ponownie z wnioskiem o emeryturę wnioskodawca wystąpił w dniu 2 lutego 2018 r. /wniosek k. 1 odw. akt ZUS plik IV/.

Decyzją z dnia 20.02.2018r organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy wymagany staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, 4 miesięcy i 19 dni /bezsporne, decyzja k. 29 – 29 odw. akt ZUS plik IV/.

Do dnia 1 stycznia 1999 r. organ rentowy uznał wnioskodawcy za udokumentowany ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 24 lat, 9 miesięcy i 12 dni w tym 19 lat, 9 miesięcy i 16 dni okresów składkowych, 2 miesiące i 12 dni okresów nieskładkowych i 4 lata, 9 miesięcy i 14 dni okresów uzupełniających – tj.:

- okres pracy w gospodarstwie rolnym od 17 stycznia 1974 r. do 1 czerwca 1976 r.,
- okres zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w W. Wydział Zamiejskowy w Ł. od 2 czerwca 1976 r. do 30 października 1976 r. na stanowiskach tokarza – tłoczarza przyuczenie do zawodu i tokarza - tłoczarza,
- okres pracy w gospodarstwie rolnym od 31 października 1976 r. do 31 sierpnia 1977 r.,
- okres zatrudnienia w Kombinacie (...) Zakładzie (...) w Ł. od 1 września 1977 r. do 17 grudnia 1977 r. na stanowisku tokarza,
- okres pracy w gospodarstwie rolnym od 18 grudnia 1977 r. do 13 lipca 1979 r.,
- okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 30 lipca 1979 r. do 15 grudnia 1982 r. na stanowisku robotnika transportu, robotnika magazynowego – brakarza,
- okres zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w Ł. od 20 grudnia 1982 r. do 31 października 1988 r. na stanowisku dziewiarza,
- okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 2 listopada 1988 r. do 4 lutego 1989 r. na stanowisku dziewiarza szydełkarek,

- okres zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w Ł. od 13 lutego 1989 r. do 8 marca 1996 r. na stanowisku dziewiarza w tym okresy nieskładkowe od 9 lutego 1995 r. do 28 lutego 1995 r., od 26 kwietnia 1995 r. do 9 maja 1995 r., od 7 września 1995 r. do 13 września 1995 r., od 21 grudnia 1995 r. do 30 grudnia 1995 r. i od 29 stycznia 1996 r. do 2 lutego 1996 r.,

- okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 16 marca 1996 r. do 2 czerwca 1996 r.,

- okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 3 czerwca 1996 r. do 11 czerwca 1996 r. na stanowisku pomocy dziewiarza,

- okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 25 czerwca 1996 r. do 21 lipca 1996 r.

- okres zatrudnienia w (...) S.A. w Ł. od 12 sierpnia 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku dziewiarza maszyn płaskich w tym okresy nieskładkowe od 24 stycznia 1997 r. do 31 stycznia 1997 r. i od 27 marca 1998 r. do 3 kwietnia 1998 r. /decyzja k. 29 – 29 odw. akt ZUS plik IV, karta przebiegu zatrudnienia k. 28-28 odw. akt ZUS plik IV, świadectwo pracy k. 3 – 3 odw. akt ZUS plik I, k. 17-18 akt ZUS plik II, świadectwo pracy k. 4-4 odw. akt ZUS plik I, k. 19-20 akt ZUS plik II, świadectwo pracy k. 5 – 5 odw. akt ZUS plik I, k. 21-22 akt ZUS plik II, zaświadczenie k. 6 akt ZUS plik I, k. 29-30 akt ZUS plik II, świadectwo pracy k. 23-24 akt ZUS plik II, świadectwo pracy k. 7-7 odw. akt ZUS plik I, k. 25-26 akt ZUS plik II, świadectwo pracy k. 27-28 akt ZUS plik II, zaświadczenie k. 8 akt ZUS plik I, k. 31-32 akt ZUS plik II, zaświadczenie k. 9 akt ZUS plik I, k. 35-36 akt ZUS plik II, świadectwo pracy k. 33-34 akt ZUS plik II, świadectwo pracy k. 10 akt ZUS plik I, k. 37-38 akt ZUS plik II, akta osobowe z (...) Fabryce (...) w W. – koperta k. 25/

M. C. (1) wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresach: od 20.12.1982r do 31.10.1988r i od 13.02.1989r do 8.03.1996r jako dziewiarz osnowarek stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych w Ł.F.K. (...) w Ł. aktualnie (...) S.A. w Ł.. Wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy jako pomocnik dziewiarza w Zakładach (...) S.A. w Ł. oraz w (...) S.A. w Ł. (poprzednio Zakładach (...) S.A. w Ł.) w okresach od 2.01.1988r do 4.02.1989r jako dziewiarz- szydełkarz i od 12.08.1996 do 31.05.1999r jako dziewiarz maszyn płaskich – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych.

Powyższe prace wymienione są w Wykazie A – załączniku nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6.08.1983r w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego w dziale VII poz 4 pkt 12 – dziewiarz falowarek płaskich i osnowarek i pkt 13 pomocnik dziewiarza oraz w Wykazie A załączniku nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7.07.1987r (Dz.Urz. M.G z 1987/4/7) w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego – tj. prac określonych w dziale VII poz. 4 pkt. 12 – dziewiarz falowarek, szydełkarek i osnowarek i dziale VII poz. 4 pkt 13 pomocnik dziewiarza.

Powyższe prace wymienione są też w Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. 1983/8/43 w dziale VII pod pozycją 4 – prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych (świadectwo pracy wykonywanej w szczególnych warunkach z Fabryki (...) S.A. w Ł. w załączonych aktach emerytalnych z 31.05.1999r i z 7.06.1999r z (...) S.A. w upadłości w Ł. oraz angaże i umowy o pracę w załączonych aktach emerytalnych, świadectwo pracy z 11.06.1996r z (...) S.A. w Ł., okoliczności bezsporne)

Wnioskodawca w okresie od 1 września 1973 r. do 20 czerwca 1975 r. uczęszczał do (...) Szkoły Rolniczej w Ł., uzyskując zawód rolnika. Szkołę ukończył w dniu 20 czerwca 1975 r. W czasie trwania nauki wnioskodawca odbywał jedynie zajęcia praktyczne w gospodarstwach rolnych (wskazane w arkuszu ocen i świadectwie ukończenia szkoły) /świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej k. 15 – 15 odw. akt ZUS plik IV, zaświadczenie ze szkoły k. 17, pisma szkoły k. 33, 37, arkusz ocen k. 34-34 odw./

Zajęcia w ramach praktyk szkolnych odbywały się w PGR-ach /zeznania wnioskodawcy z 15.11.2018 r. 00:05:56-00:12:18 -płyta CD k. 43/

Wnioskodawca nie miał podpisanej umowy o praktyczną naukę zawodu /bezsporne, pisma szkoły k. 33, 37, zeznania wnioskodawcy z 15.11.2018 r. 00:05:56-00:12:18 -płyta CD k. 43/

W okresie nauki w szkole, tj. od 1 września 1973 r. do 16 stycznia 1974 r. (do ukończenia 16-go roku życia) wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Prace wykonywał codziennie po przyjściu ze szkoły, głównie przy obrządki zwierząt. Nadto w okresie wakacyjnym pomagał w pracach przy żniwach, jesienią przy wykopkach ziemniaków. Czynności te zajmowały mu około 4-5 godzin dziennie. W pracach polowych w okresie wakacyjnym w ramach wzajemnej pomocy rodzina wnioskodawcy korzystała także z pomocy sąsiadów /zeznania wnioskodawcy z 15.11.2018 r. 00:05:56-00:12:18 -płyta CD k. 43/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, których wiarygodność nie była przez strony kwestionowana, oraz zeznania odwołującego się.

Sąd oddalił wniosek wnioskodawcy o przesłuchanie świadków J. C. i Z. R. jako zgłoszonych na okoliczności bezsporne (tj. na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych w zakładzie (...) S.A. od 30 lipca 1979 r. do 15 grudnia 1982 r.). Bezsprzonym w sprawie było bowiem, że wnioskodawca spełnił przesłankę posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje :

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie M. C. (2) jest niezasadne.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2017 r. poz. 1383 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 cytowanej wyżej Ustawy.

W myśl ust. 2 art. 184 Ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art. 32 ust. 1 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczonym będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 Ustawy.

Z kolei według ustępu 2 art. 32 Ustawy dla celów ustalenia tych uprawnień za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zasady przechodzenia na wcześniejszą emeryturę oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Według art. 5 ust. 1 w/w ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, okresy składkowe, o których mowa w art. 6 i nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

W myśl art. 6 ust. 2 pkt 3 tej ustawy za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 roku okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne, albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne - m.in. zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 rokiem.

Zatrudnienie młodocianych po dniu 8 maja 1945 roku a przed dniem 1 stycznia 1975 rokiem regulowały przepisy Dekretu z dnia 2 sierpnia 1951 roku o pracy i szkoleniu zawodowym młodocianych w zakładach pracy (Dz. U. Nr 41, poz. 311 ze zm.) oraz wydanego z upoważnienia tego Dekretu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 1952 roku (Dz. U. Nr 21, poz. 135), a także Ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.).

Zgodnie z zapisem art. 4 ust. 1 cytowanej wyżej Ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku nauka zawodu młodocianego trwa zależnie od zawodu od 2 do 4 lat. Przepis art. 9 ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy nakładał na zakład pracy przyjmujący młodocianego na naukę zawodu obowiązek zawarcia na piśmie indywidualnej umowy.

Podkreślenia wymaga, że okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku). Zatem warunkiem zaliczenia okresów zatrudnienia młodocianego do okresów składkowych było zawarcie umowy o naukę zawodu, w celu przygotowania zawodowego lub wstępnego stażu pracy na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed 1 stycznia 1975 roku, o jakich mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, których uznanie warunkuje jedynie wykonywanie pracy na podstawie indywidualnej umowy o naukę zawodu. Stosunek zatrudnienia obejmował tylko młodocianych przyjętych do pracy w celu nauki zawodu zobowiązanych do dokończenia się w szkole, nie zaś tych, którzy pobierali naukę bez zatrudnienia się. Takie stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 15 lutego 2011 roku (III AUa 1731/12), Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 18 marca 2009 roku (III AUa 1213/08) oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 kwietnia 2016 roku (III AUa 524/15).

Wskazać także trzeba, że przepisy ustawy emerytalnej zawierające katalog okresów składkowych i nieskładkowych, uwzględnianych przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego warunkującego prawo do emerytury lub renty oraz ich wysokość, nie przewidują możliwości uwzględniania okresu edukacji na poziomie uzyskiwania podstawowych kwalifikacji zawodowych, a więc okresu nauki w szkole zawodowej, technikum czy liceum, nawet jeśli program nauki przewidywał także naukę zawodu np. w warsztatach szkolnych lub w czasie praktyk szkolnych. Takie stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w cytowanym wyżej wyroku z dnia 8 kwietnia 2016 roku.

Sąd podzielił także pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 19 maja 2016 roku (II UK 269/15), zgodnie z którym do stażu emerytalnego zalicza się okres zatrudnienia młodocianego, a nie okres nauki w zasadniczej szkole zawodowej. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że to, iż była to szkoła przyzakładowa wcale nie oznacza, że uczeń tej szkoły pozostawał w zatrudnieniu pracowniczym. (...) oświaty przewidywał, że zasadnicze

szkoły zawodowe były prowadzone przez zakłady pracy. Był to wtedy administracyjny stosunek ucznia szkoły a nie stosunek pracy. W zasadniczej szkole zawodowej uczeń zdobywał wykształcenie na poziomie szkoły zawodowej i uczył się zawodu, co łączyło się z praktyką zawodową przewidzianą w programie nauczania. Naturalnym było, że uczeń odbywał praktykę, w ramach której wykonywał określone czynności, jednak nie była to praca w ramach pracowniczego zatrudnienia. Instruktor nauki zawodu czyli praktycznej nauki zawodu nie reprezentował pracodawcy jako kierownik zakładu pracy i nie realizował jego zadań produkcyjnych tylko program praktycznej nauki zawodu uczniów zasadniczej szkoły zawodowej. Od takiej nauki w szkole należy odróżnić zatrudnienie młodocianego na podstawie ustawy z 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu (...). Wówczas relacje były odwrócone. Zadaniem młodocianego było przede wszystkim wykonywanie określonej pracy (zatrudnienia). Mógł być doksztalcany, ale nie wtedy gdyż uzyskał już kwalifikacje w szkole zawodowej (art. 12 ustawy z 2 lipca 1958 r.), a więc wynikający z zatrudniania młodocianego obowiązek nie polegał na zdobyciu wykształcenia na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej. Inna może być sytuacja tego, który zawarł umowę o praktyczną naukę zawodu i pracował jako pracownik i inna jest sytuacja ucznia, który uczył się w zasadniczej przyzakładowej szkole zawodowej i odbywał tylko praktyki w zakładzie pracy.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku i 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, który to organ rentowy uznał w zaskarżonej decyzji zgodnie z załączonymi i wyżej wskazanymi świadectwami pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy także ogólny staż pracy 24 lat, 9 miesięcy i 12 dni w tym 19 lat, 9 miesięcy i 16 dni okresów składkowych, 2 miesiące i 12 dni okresów nieskładkowych i 4 lata, 9 miesięcy i 14 dni okresów uzupełniających, w tym okres pracy w gospodarstwie rolnym od 17 stycznia 1974 r. do 1 czerwca 1976 r., okres zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w W. Wydział Zamiejscowy w Ł. od 2 czerwca 1976 r. do 30 października 1976 r. na stanowiskach tokarza – tłoczarza przyuczenie do zawodu i tokarza - tłoczarza, okres pracy w gospodarstwie rolnym od 31 października 1976 r. do 31 sierpnia 1977 r., okres zatrudnienia w Kombinacie (...) Zakładzie (...) w Ł. od 1 września 1977 r. do 17 grudnia 1977 r. na stanowisku tokarza, okres pracy w gospodarstwie rolnym od 18 grudnia 1977 r. do 13 lipca 1979 r., okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 30 lipca 1979 r. do 15 grudnia 1982 r. na stanowisku robotnika transportu, robotnika magazynowego – brakarza, okres zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w Ł. od 20 grudnia 1982 r. do 31 października 1988 r. na stanowisku dziewiarza, okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 2 listopada 1988 r. do 4 lutego 1989 r. na stanowisku dziewiarza szydełkarek, okres zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w Ł. od 13 lutego 1989 r. do 8 marca 1996 r. na stanowisku dziewiarza w tym okresy nieskładkowe od 9 lutego 1995 r. do 28 lutego 1995 r., od 26 kwietnia 1995 r. do 9 maja 1995 r., od 7 września 1995 r. do 13 września 1995 r., od 21 grudnia 1995 r. do 30 grudnia 1995 r. i od 29 stycznia 1996 r. do 2 lutego 1996 r., okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 16 marca 1996 r. do 2 czerwca 1996 r., okres zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. od 3 czerwca 1996 r. do 11 czerwca 1996 r. na stanowisku pomocy dziewiarza, okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 25 czerwca 1996 r. do 21 lipca 1996 r., okres zatrudnienia w (...) S.A. w Ł. od 12 sierpnia 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku dziewiarza maszyn płaskich w tym okresy nieskładkowe od 24 stycznia 1997 r. do 31 stycznia 1997 r. i od 27 marca 1998 r. do 3 kwietnia 1998 r. Spór sprowadzał się ostatecznie do zaliczenia według odwołującego się okresu wykonywania praktycznej nauki zawodu w (...) Szkole Rolniczej w Ł. od 1 września 1973 r. do 16 stycznia 1974 r., wykonywanej w PGR-ach. Ustosunkowując się do stanowiska wnioskodawcy pełnomocnik ZUS oświadczył, że brak jest dowodów potwierdzających zawarcie umowy o praktyczną naukę zawodu z zakładem pracy, w którym odbywane byłyby praktyki. Na podstawie świadectwa szkolnego wydanego przez szkołę nie można stwierdzić, że była zawarta umowa o praktyczną naukę zawodu która rodziła skutek ubezpieczenia społecznego.

Przypomnienia wymaga, że organ rentowy uznał, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 roku udowodnił 24 lat, 9 miesięcy i 12 dni podlegania ubezpieczeniu. Zatem do minimalnego wymiaru ogólnego stażu pracy, tj. do 25 lat, brakuje skarżącemu 2 miesiące i 18 dni.

W kontekście treści wskazanych wyżej przepisów i rozważań, w ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie nie zostało wykazane, że jakikolwiek zakład pracy faktycznie zawarł z wnioskodawcą (lub jego przedstawicielem ustawowym) umowę o praktyczną naukę zawodu jako uczniem (...) Szkoły Rolniczej w Ł.. Wnioskodawca wprost przyznał, że takiej umowy nie zawarto (zeznania wnioskodawcy z 15.11.2018 r. 00:05:56-00:12:18 – płyta CD k. 53) i że w PGR-ach realizował praktyki szkolne w okresie wakacyjnym (oświadczenie wnioskodawcy z 13.09.2018 r.

00:02:23 – 00:04:47 – płyta CD k. 30) po czym stwierdził, że jednak nie pamięta w jakich porach roku odbywały się te praktyki (oświadczenie wnioskodawcy z 13.09.2018 r. 00:24:56-00:27:31 – płyta CD k. 30). Wnioskodawca nie przedłożył żadnych dokumentów potwierdzających, że jako uczeń tej szkoły pozostawał on w zatrudnieniu pracowniczym tj. umowy o praktyczną naukę zawodu, zaświadczenia, z którego wynikałoby czy i w jakiej wysokości otrzymywał wynagrodzenie, świadectwa pracy. W wymienionym okresie wnioskodawca nie został także zgłoszony przez pracodawcę do ubezpieczenia społecznego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły rolniczej wynika jedynie, że w spornym okresie wnioskodawca był uczniem zasadniczej szkoły rolniczej. Świadectwo to niewątpliwie nie potwierdza zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie w oparciu o umowę o praktyczną naukę zawodu. Ponadto jak wynika z zeznań samego wnioskodawcy w spornym okresie, tj. przed ukończeniem 16-go roku życia pracował on w gospodarstwie rolnym rodziców co czynił codziennie po przyjeździe ze szkoły i w okresie wakacyjnym a zatem nie mógł równoległe w tym samym czasie wykonywać pracy na podstawie ewentualnej umowy o praktyczną naukę zawodu.

Dodatkowo należy podkreślić, iż zgodnie z treścią przepisu art. 10 ust 1 pkt 3 cytowanej wyżej Ustawy z dnia 17.12.1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 Ustawy są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Wnioskodawcy zaliczono do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 17 stycznia 1974 roku, gdyż w tej dacie ukończył on 16 lat.

W świetle wskazanego wyżej przepisu brak jest możliwości zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców przed ukończeniem tego wieku.

Poza tym z pisma Zespołu Szkół nr (...) w Ł. z 27.09.2018r (k. 33 akt) i z zaświadczenia dyrektora Zespołu Szkół nr (...) Rolniczego Centrum (...) w Ł. z dnia 27.09.2018r (k. 37 akt) wynika, że na podstawie posiadanej dokumentacji brak możliwości stwierdzenia, że wnioskodawca odbywał praktykę zawodową w gospodarstwach rolnych a z arkusza ocen wynika, że były to jedynie zajęcia praktyczne w gospodarstwach rolnych a szkołą nie posiada żadnych umów o praktyczną naukę zawodu z tamtego okresu.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach pozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Zdaniem Sądu Okręgowego sporny okres obejmujący lata 1973-1974 jako okres nauki, w czasie którego wnioskodawca nie zawierał umowy o pracę ani umowy o praktyczną naukę zawodu, nie jest okresem składkowym, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Brak jest zatem podstaw do uwzględnienia żądania wnioskodawcy w zakresie zaliczenia tego okresu do stażu pracy.

W tej sytuacji należy więc uznać, iż wnioskodawca nie udowodnił w toku procesu 25 letniego ogólnego stażu, tj. okresów składkowych i nieskładkowych, uprawniających go do przejścia na emeryturę.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie M. C. (1) od zaskarżonej decyzji, jako niezasadne.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem

doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy

K.W.